

Post-Labour Economics: Et designvalg

29. november 2025 | 6 min

Vi får lov at stemme om det

Har netop genlæst Daron Acemoglus "Power and Progress" sammen med David Shapiros arbejde om post-labour fremtider og Yuval Hararis advarsler om "den ubrugelige klasse."

Én ting blev tydeligere: Vi ved faktisk ikke med sikkerhed, om GenAI vil erstatte jobs i stor skala. Men vi ved, at vi lige nu træffer valg om, hvem der høster værdien.

Her er det, der betyder noget

Debatten fokuserer ofte på ét spørgsmål: Hvor mange jobs forsvinder? Men det er nok det forkerte spørgsmål. Historien viser, at teknologiske skift sjældent udspiller sig som forudsagt. Nogle jobs forsvinder. Andre transformeres. Nye opstår.

Det mere presserende spørgsmål: Hvem bestemmer, hvordan værdien fordeles, når AI gør arbejdet mere produktivt?

Lige nu? Primært aktionærer og platformsejere. Ikke medarbejdere. Ikke samfundet som helhed.

Augmentation vs. Automation - Det valg vi faktisk har

Min arbejdshypotese: De fleste organisationer vil få mere værdi af AI som augmentation end ren automation. AI der gør mennesker mere produktive - ikke AI der erstatter dem.

Data understøtter dette: 78% af organisationer eksperimenterer med AI, men over 80% ser ingen bundlinjeeffekt endnu. 95% af GenAI-projekter fejler - og det handler sjældent om teknologien. Det handler om mennesker, kompetencer og organisation.

Min 10/20/70-regel: 10% algoritmer, 20% teknologi, 70% mennesker. Det er dér kompleksiteten bor.

Hararis advarsel - med nuance

Hararis framing er skarp: Hvad sker der, når AI gør mennesker økonomisk irrelevante? Ikke arbejdsløse - irrelevante.

Det er en reel risiko, hvis vi designer systemer udelukkende for effektivitet uden at tage hensyn til menneskelig handlekraft og formål.

Men "irrelevant" er ikke en naturlov. Det er et designvalg. Og det kræver, at vi aktivt vælger modeller, hvor mennesker forbliver centrale.

Europa har et vindue

Mens amerikansk tech kører "move fast, break things, extract value," kan vi bygge andre regler. GDPR og AI Act er her nu. Men regulering alene lukker ikke gabet mellem AI-acceleration og ansvarlig implementering.

Det kræver også:

- Markedsmekanismer der fordeler værdi bredere

Acemoglus kernepointe

Teknologi er ikke skæbne. Demokratiske institutioner og konkurrenceprægede markeder afgør, om innovation gavner alle - eller koncentrerer rigdom hos de få.

Harari tilføjer det presserende: Hvis vi skaber en verden, hvor de fleste mennesker ingen økonomisk værdi har, vil de heller ikke have politisk magt. Demokrati kollapse, når borgere bliver økonomisk overflødige.

Afvejningen?

Det kræver regulatorisk mod og et stærkt moralsk kompas. Og accept af, at "effektivitet" målt udelukkende på aktionærafkast ikke er effektivitet - det er regnskab, der ignorerer eksternaliteter.

Men det kræver også ydmyghed: Vi ved ikke præcis, hvordan AI-landskabet ser ud om 10 år. Måske forsvinder færre jobs end pessimisterne frygter. Måske flere end optimisterne håber. Usikkerheden er reel.

Min vurdering

Fokusér mindre på "forsvinder mit job?" og mere på "hvordan sikrer vi, at mennesker høster værdi, uanset hvilken vej det går?"

Det er en samtale for direktiongangen og politiske institutioner. Ikke som sci-fi scenarieplanlægning, men som konkret

strategisk risikostyring.

For hvis vi ikke designer post-labour økonomi gennem demokratiske valg og fair konkurrence, så designer koncentreret magt den for os.

Hvad er dit syn - har vi denne samtale tidligt nok?

Har du spørgsmål om AI-strategi og fremtidens arbejdsmarked? Kontakt mig - jeg hjælper gerne med at navigere disse komplekse spørgsmål.

Stefano Vincenti | AI Advisor & Trainer | aitrainer.dk